

20. ročník

Mezinárodní hudební festival Špilberk

Záštitu převzali

Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu ČR

Bohumil Šimek, hejtmán Jihomoravského kraje

Markéta Vaňková, primátorka statutárního města Brna

Vojtěch Mencl, starosta městské části Brno-střed

14. 8. 2019, 20⁰⁰

velké nádvoří hradu Špilberk, Brno

ROMANTICKÝ KARNEVAL
A ROMANTIC CARNIVAL

Filharmonie
Brno Philharmonic

Zdravice

Vážení a milí přátelé klasické hudby,

vítám Vás při příležitosti 20. ročníku Mezinárodního hudebního festivalu Špilberk, který nám opět představí celou sérii koncertů v podání Filharmonie Brno i vzácných hostů, představovaných jak zahraničními soubory, tak předními interprety.

Od poloviny srpna se Špilberk rozezní plejádou skladeb takových velikánů klasické hudby, jakými byli skladatelé Hector Berlioz, Jacques Offenbach, Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Petr Iljič Čajkovskij, Johann Strauss, Sergej Rachmaninov a další. Jejich muziku budou doprovázet vynikající sólistky a sólisté a dočkáme se i pocty Miloši Formanovi v podobě hudby z jeho slavných filmů.

Tento hudební festival se stal již legendou, která probouzí Brno z jeho letní hudební malátnosti a hrad Špilberk není dobýván Švédy, ale hudbymilovnými Brňany. Hvězdné nebe nad Brnem bude v srpnu shlížet na hvězdy hudebního pódia. I to je brněnské léto a přiznám se, že bez Mezinárodního hudebního festivalu Špilberk bych si jej už ani neuměl představit.

Je pro mne – každoročně – ctí přebírat záštitu nad tímto svátkem. Filharmonie Brno pro nás zorganizovala šest nádherných srpnových večerů, které by si měl užít každý, kdo, stejně jako já, podlehl kouzlu hudby.

Přeji všem krásné hudební prožitky!

Pavel Rychetský

předseda Ústavního soudu České republiky

Vážení přátelé dobré hudby,

již po dvacáté v polovině srpna oživí nádvoří brněnského hradu pestrá hudební produkce nejrůznějších žánrů. V těchto prostorách se během roku koná řada skvělých kulturních akcí, Mezinárodní hudební festival Špilberk se od svého počátku v roce 2000 zařadil k těm nejvýznamnějším v moravské metropoli. Stále se zvyšující oblíbenost festivalu vychází ze snahy stírat rozdíly mezi různými hudebními oblastmi. Na své si přijdou vyznavači populární klasiky, příznivci filmové tvorby Miloše Formana i milovníci kinokonzertů, připravených ve spolupráci s vídeňským Mezinárodním hudebním střediskem. Můj dík patří všem, kdo se podílejí na organizaci tohoto festivalu, a spolu

s Vámi se těším na chvíle krásných uměleckých zážitků během koncertů na nádvoří brněnského hradu!

Bohumil Šimek

hejtman Jihomoravského kraje

Před dvaceti lety inspirovala prázdninová atmosféra našeho města Filharmonii Brno k tomu, aby ji ještě vylepšila a umocnila hudebním festivalem pod širým nebem, v příjemném a letní romantikou oplývající prostředí. Organizátoři ho umístili na hrad Špilberk, kde už v časech Přemyslovců a za lucemburských markrabat často zněly k potěše vybrané společnosti rozličné melodie.

Mezinárodní hudební festival Špilberk tak navazuje na dávnou tradici a dává jí punc ryzí současnosti, kdy žánrově pestrý repertoár hrají špičkoví hudebníci, kteří se nebojí bořit hranice mezi tzv. vážnou a populární hudbou. Proto se také při letošním jubilejním ročníku sejdou „pod jedním nebem“ milovníci klasické hudby z období romantismu s obdivovateli filmových melodií či hudby na pomezí jazzu, klasiky, latinsko-amerických rytmů a popu.

Přeji všem – hudebníkům i publiku – skvělý tvůrčí a posluchačský zážitek, a především pocit, že i přes velkou hudební rozmanitost jsou stále naladěni na stejnou notu brněnské letní pohody.

Markéta Vaňková

primátorka města Brna

Vážení milovníci hudby,

je mi ctí pozvat Vás na jubilejní dvacátý ročník hudebního festivalu pod širým nebem v romantickém prostředí hradu Špilberk, který, bezesporu excelentně, připravuje Filharmonie Brno. Během šesti hudebních večerů Vás známá hudební tělesa provedou slavnými melodiemi období romantismu a nebudou chybět skladby od Jacquese Offenbacha, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Franze Lehára a dalších významných hudebních skladatelů. Vaší pozornosti by neměl ujít ani večer plný hudby z filmů režiséra Miloše Formana v podání Českého národního symfonického orchestru. Hudební nabídka je tedy i letos velmi pestrá a je z čeho vybírat.

Přeji Vám mnoho příjemných hudebních zážitků.

Vojtěch Menci

starosta městské části Brno-střed

Vážení hudbymilovní přátelé,

letos již po dvacáté otvírá Špilberk svoje brány, aby Vám dal zažít setkání s hudbou pod širým nebem v podání brněnských filharmoniků a jejich hostů – sólistů i ansámbľů. Vrchovatě se tím naplňuje soudobé poslání našeho hradu být živoucím kulturním centrem, kde lidé nacházejí poučení, zábavu i umění. Přepestrá je série představení, koncertů a mnoha dalších programů špilberského kulturního léta. Mezinárodní hudební festival Špilberk již tradičně patří k jeho vrcholům. Pojdme se zaposlouchat do slavných melodií období romantismu, užijme si večer na pomezí jazzu, latinskoamerické hudby a popu, vzpomínejme při hudbě k filmům Miloše Formana, prožijme si atmosféru hvězdně obsazených mezinárodních galakonzertů a nechme se unést letošní novinkou – židovským klezmerem, který zazní na hradním nádvoří poprvé. Šest festivalových večerů si pod srpnovým nebem vychutnejme plnými doušky!

Pavel Ciprián

ředitel Muzea města Brna

Milí Brňané a návštěvníci města,

vítám Vás na jubilejním 20. ročníku festivalu na velkém nádvoří hradu Špilberk, které se stává letním koncertním sálem Filharmonie Brno a jejich hostů.

Letošní nabídka přináší opět populární klasiku v podání brněnských filharmoniků vedených Risto Joostem v úvodním programu *Romantický karneval* (Berlioz, Offenbach, Dvořák ad.) a také v závěrečném setkání s proslulými slovensko/vídeňskými virtuosy Janoska Ensemble (J. Strauss jr., Liszt, Čajkovskij ad.), kteří se pohybují mezi jazzem, klasikou a latinou. Do Brna poprvé zavítá z New Yorku také legendární klezmerová kapela The Klezmatics a *Poctu Miloši Formanovi* s hudbou z jeho filmu zahraje Český národní symfonický orchestr. Přes filmové plátno s námi můžete navštívit koncert v dalekém Zakázaném městě (Trifonov, Garifulina, Spence) a koncert *Dolce Vita* Jonase Kaufmanna na berlínských Waldbühne.

Přeji Vám kouzelné hudební večery na Špilberku.

Marie Kučerová

ředitelka Filharmonie Brno

Pořad koncertu | cca 2 h 15 min.

HECTOR BERLIOZ

Římský karneval, předehra op. 9

Le carnaval romain (Roman Carnival), Overture Op. 9

CAMILLE SAINT-SAËNS

Karneval zvířat

Le carnaval des animaux (Carnival of the Animals)

13. Labuť/Swan

violoncellové sólo / cello solo **Michal Greco**

JACQUES OFFENBACH

Hoffmannovy povídky, fantastická opera

Les contes d'Hoffmann (Tales of Hoffmann)

Barkarola / Barcarolle

Árie „Les oiseaux dans la charmille“

Orfeus v podsvětí, opereta

Orphée aux enfers (Orpheus in the Underworld)

Kankán / Can-Can

FRANZ LEHÁR

Giuditta, opereta

„Meine Lippen sie küssen so heiss“

(Mé rty líbají tak horce), árie Giuditty

JOHANN STRAUSS

Karneval v Paříži, kvapík op. 100

Carnival in Paris, Galop Op. 100

JOHANN STRAUSS jr.

Netopýr / Fledermaus, opereta op. 262

„Mein Herr Marquis“ (Můj pane markýzi), píseň Adély z 2. dějství

Předehra / Overture

přestávka / interval | 20'

ALEXANDR GLAZUNOV

Karneval, předehra op. 45

Carnaval, Overture Op. 45

ZDENĚK FIBICH

V *podvečer*, selanka pro orchestr op. 39

At *Twilight*, Idyll for Orchestra Op. 39

Poem / Poeme

BEDŘICH SMETANA

Hubička, opera

The *Kiss*, Opera

„Hlásej ptáčku“ (Skřivánčí píseň), árie Vendulky

Pražský karneval

Prague *Carnival*

Introdukce a polonéza / Introduction and Polonaise

ANTONÍN DVOŘÁK

Rusalka, opera op. 112

„Měsíčku na nebi hlubokém“, árie Rusalky

Song to the Moon

Karneval, předehra op. 92

Carnival, Overture Op. 92

Patricia Janečková soprán / soprano

Filharmonie Brno

dirigent / conductor Risto Joost

O programu

Podzimní masopust

Slovo *karneval* znamená odedávna *masopust* (přesněji *sbohem, maso!*) a spíš než lítost, že si člověk bude muset po dlouhou dobu velikonočního postu odepřít s oblíbenými masnými pochoutkami i další tělesné požitky, vyjadřuje naopak odhodlání dopřát si jich co nejvíc do posledního okamžiku, než kněz v chrámu vysloví osudné *Pomni, člověče* – a až do konce stupňovat opojný pocit, že do doby, kdy bude všechno příjemné zakázáno, si naopak smí (jaksi do zásoby) dovolit úplně všechno. *Karnevalová sezona* – stejně jako její lidovější obdoba v *masopustním veselí* – se tedy staly pokaždé rozpoutáním životních radostí všeho druhu a až do dneška, kdy většina naší populace už závislost na průběhu *církevního roku* nepocituje, si slovo *karneval* udrželo aspoň větší část tohoto svého původního významu.

Výraznou karnevalovou zvyklostí jsou ovšem masky (to nejsem já, kdo se chystá všemožně hřešit, nýbrž moje karnevalová bytost), naplňující také potřebu být někým jiným, prožívajícím obvyklé zážitky nějak jinak, nevšedním způsobem. Každá z hudebních skladeb, která má slovo *karneval* nějak ve svém názvu nebo druhovém označení, proto nese nějaký rys tohoto *karnevalového* pocitu; v moci hudby totiž je – mezi všemi druhy umění – zachytit ho nejzřetelněji, nejrozmanitěji a nejvýrazněji, a to také v srpnovém festivalu, kdy vrcholí údobí *dovolených*. Chápejme to tak, že si dovolíme, co jindy není dovoleno, a naplníme tak původní masopustní myšlenku i pocit ve vrcholícím létě.

Mezi temperamentními a orchestračně barvitými symfonickými ouverturami **Hectora Berlioz** (1803–1869) vyniká *Římský karneval* spojováním svůdné serenádové melodie s opojně třeštivým tanečním vírem.

Snad nejoblíbenějším dílem **Camilla Saint-Saëns** (1835 až 1921) je čtrnáctidílný *Karneval zvířat*, soubor humorných a místy satirických zpodobení (nejen) zvířecích představ; a úplně nejoblíbenějším se stalo kupodivu vážné třinácté číslo s violoncellovým sólem ztělesňujícím zpěv umírající labuť.

Jacques Offenbach (1819–1880) je právem považován za zakladatele francouzské operety (jmenoval se vlastně Jákob Eberst, ale jeho židovští souvěrci v Kolíně nad Rýnem říkali už jeho rodině podle východoněmeckého města, odkud přišla). Vedle několika klasických operet, jež jsou podnes repertoárními

špičkami, napsal také operu **Hoffmannovy povídky** na náměty E.T.A. Hoffmanna, zakládajícího tvůrce romantické fantastické literatury. Kolébavá **Barkarola** z ní patří k nejznámějším melodii nejen Offenbachovým, nýbrž vši operní literatury devatenáctého století.

Parodie na dobovou měšťanskou společnost podle antické báje o pěvci Orfeovi, který si vyzpívá cestu do podsvětí, aby získal zpět svou zemřelou milenkou Eurydiku (u Offenbacha je to naopak nevalný houslista, jehož vrzání šlo živě Eurydice v jednom kuse na nervy), obsahuje původní **Pekelný kvapík**, kterému se začalo říkat – podle značně nevázaných baletů z pařížských tančíren – **Kankán**.

Komárenský rodák **Franz Lehár** (1870–1948) se stal čelným tvůrcem už značně pozdní vídeňské operety (**Veselá vdova**, **Země úsměvů**). Svým posledním dílem, **Giudittou**, se už vlastně přiblížil náročnější operní kompozici a získal tak pro ně po celém světě prvořadě interprety; Giudittina árie „**Meine Lippen sie küssen so heiss**“ (Mé rty líbají tak horce) v kolébavém valčíkovém pohybu se obecně považuje za operetní klasiku dvacátého století.

Jeden ze svých kvapíků nazval **Johann Strauss** (1804 až 1849) **Karneval v Paříži**; vzhledem k tomu, že celá skladba v klasické taneční (písňové) formě se všemi díly a jejich repetecemi trvá něco málo přes dvě minuty, představoval si zřejmě, že Pařížané prožívají svůj karneval v bezdechém kalupu. Nebo prostě jen hledal (jako později Antonín Dvořák) pro svou brilantní skladbu efektní a zapamatovatelný název...

Z mnoha operet **Johanna Strausse mladšího** (1825–1899) proslul **Netopýr** tak mohutně, že propůjčil své jméno populárním tančírnám – brněnská Fléda se česky jmenuje **Taneční siň u brněnského Netopýra** – a v jeho předešlé, klasicky operetně sestavené z nejúčinnějších hudebních momentů díla, předvádějí orchestry svou hráčskou brilanci.

Alexandr Glazunov (1865–1936), velmi plodný (9 symfonií!) a v předrevolučním Rusku úspěšný skladatel (popularitou soutěžil dokonce s Čajkovským!), emigroval do Francie jako tolik dalších ruských umělců a intelektuálů. V jeho symfonickém díle, vycházejícím z myšlenkových tradic ruského pravoslaví, působí dost zvláště titul **Karneval** – pravoslavní Rusové jeho doby sice zachovávali velikonoční půst mnohem přísněji než naše země, ale pozornost soustředili hlavně na jeho konec (signálem k nevázanému hodování bylo zejména závěrečné **Christos voskrese**). Svůj **Karneval** napsal Glazunov pro karnevalový program **Ruských baletů** vystupujících v Paříži.

Zamilovaný **Zdeněk Fibich** (1850–1900) docházel za svou klavírní žákyní a budoucí manželkou Anežkou Schulzovou do její rodiny na vltavský ostrov Žofín a vtělil své zážitky do

poetické skladby **V podvečer**. Vzhledem k tomu, že nejde o žádnou z běžně užívaných symfonických forem, označil dílo jako **selanku** (jedinou v české symfonické literatuře), což přesně znamená vesnická idyla (selo – ves). Bez ohledu na to se Fibichova selanka odehrává uprostřed velkoměsta a svým idylickým obsahem naplňuje rondovou formu se zpěvem žofínského slavíka, violoncellovým sólem cvičícího Anežčina bratra-konzervatoristy a s vrcholící všudypřítomnou melodií, která se stala jako **Poem** nejslavnějším kusem Fibichovy hudby.

Nejproslulejším kusem **Hubičky**, šesté opery **Bedřicha Smetany** (1824–1884), je árie „**Hlásej, ptáčku**“ její ženské hrdinky Vendulky, zvaná také **Skřivánčí píseň**, výraz radostného životního pocitu na prahu probouzejícího se dne.

Své málo známé poslední symfonické dílo **Pražský karneval** komponoval Smetana jako součást zamýšleného cyklu symfonických básní s tanečními náměty, nazvaného **Český nebo Pražský karneval**. Původně měl na mysli zřejmě velkolepý soubor, odpovídající snad i **Mé vlasti**, v jehož scénách měly jako karnevalové masky vystupovat postavy z jeho oper, tedy jakési celkové hudební zhodnocení jeho celoživotní tvorby. Také patrně proto sáhl k pětadvacet let (!) starému polonézovému tématu, uvedenému na první straně notového zápisníku, který dostal k svátku od své manželky ještě v Göteborgu. Z úvodního **Hemžení maškar** vykristalizuje toto téma do polonézové hudby, v jejímž skvěle slavnostním průběhu však tu a tam navíc postřehneme rozechvívací dotyk génia s šílenstvím.

Rusalka, předposlední z oper **Antonína Dvořáka** (1841 až 1904), je dojista nejlyričtějším číslem bohatého českého operního repertoáru; přitom důsledně těží – také ovšem zásluhou svého libretisty Jaroslava Kvapila – z lidsky srozumitelných duševních pochodů všech jednajících postav, těch reálných i těch nadpřirozených. Árie titulní Rusalky „**Měsíčku na nebi hlubokém**“ proto postihuje touhu bytosti, která je odhodlána obětovat způsob své existence osudové lásce k tupohlavému (jak se později ukáže) člověku.

Cyklus tří symfonických předeher hudebně (tematicky) souvisejících je ojedinělý nejen ve Dvořákově tvorbě. Nicméně Dvořák, tehdy už svrchovaně a světově uznávaný představitel české hudby, uvedl na svém rozlučkovém slavnostním koncertě před svým odjezdem do amerického angažmá ouverturovou trilogii **Příroda, Život a Láska**. Vzdor svému krásnému titulu se trilogie pohromadě neudržela, už proto ne, že tak nebyla původně vytvořena – tituly sice napovídají, že jde o oslavu základních životních hodnot, ale že by Dvořák chtěl oslavit představu té hlavní, lásky, hudebním obrazem othellovské vraždy, je úplně mimo mísu.

Ouvertura *Život* se dnes hrává výlučně pod titulem *Karneval* a sluší se připomenout, že v dramaturgii prvních velkých filharmonických zájezdů měla zvláštní *magickou* pověst: když hráči vylezli po sedmisetkilometrovém přejezdu polomrtví z autokarů, nasoukali se do pracně shledávaných fraků a vypotáčeli se před netrpělivě čekajícím publikem na halabala postavené pódium, sotva kdo z nich dychtěl podat vrcholný výkon. Ale stačilo, aby v prvním taktu úvodního *Karnevalu* třesla charakteristická synkopa – a najednou hráli všichni jako o ten *Život*.

Jiří Beneš

O účinkujících

Slovenská sopranistka **Patricia Janečková** (1998) je na současné hudební scéně výjimečným zjevem. První kontakty s operním jevištěm absolvovala už v devíti letech jako členka Operního studia Divadla A. Dvořáka v Ostravě. V roce 2014 se jako šestnáctiletá stala absolutní vítězkou pěvecké soutěže Concorso Internazionale „Musica Sacra“ a získala tak stipendium na pěvecké kurzy v Arezzu pod vedením Renata Brusona; v roce 2016 získala trojí ocenění na karlovarské mezinárodní soutěži Antonína Dvořáka.

Patricia studuje operní zpěv na Ostravské univerzitě pod vedením Evy Dřízgové-Jirušové. Jako sólistka účinkuje s mnoha českými a slovenskými symfonickými a komorními orchestry. Za sebou má řadu vystoupení na galakoncertych a festivalech doma i v zahraničí (mj. *Starry Night*, *Junge Talente der Klassik*,

MHF Petra Dvorského, Smetanova Litomyšl, Les musicales de Louvergy, MHF Český Krumlov, Talentinum).

V roce 2015 debutovala na operních scénách v Košicích a v Bratislavě, dlouhodobá spolupráce ji pojí s Národním divadlem moravskoslezským. Jako sólistka se zde představila v Brittenově dětské opeře *Komínček*, v hudebně dramatické inscenaci *Kytice*, muzikálu *Romeo a Julie* a v roli Esmeraldy v *Prodané nevěště*. Kromě klasického operního repertoáru se věnuje interpretaci filmové hudby a muzikálové klasiky.

Od roku 2017 vystupuje mj. se souborem Collegium Marianum a FOKem, novou spoluprací navázala s ansámblem Barocco sempre giovane.

Kořeny brněnské filharmonie sahají do sedmdesátých let 19. století, kdy v Brně mladý Leoš Janáček usiloval o vznik českého symfonického orchestru. Dílo slavného skladatele 20. století je ostatně nejvýznamnější programovou položkou tělesa, které je považováno dodnes za jeho autentického interpreta.

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů, kde často spojuje umělecké síly s vynikajícím Českým filharmonickým sborem Brno. Pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi a pro řadu nahrávacích firem (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4). Dynamicky také rozvíjí zakázkové nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějiny orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hruša nebo Tomáš Netopil. Od sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Filharmonie Brno Dennis Russell Davies.

V současné době nabízí filharmonie kolem stovky koncertů ročně, kromě cyklů orchestrálních spolupracuje také s rezidenčními tělesy – Czech Ensemble Baroque, Brno Contemporary Orchestra a Český filharmonický sbor Brno.

Od roku 2000 pořádá letní open air festival na brněnském hradě Špilberk, v roce 2012 se stala pořadatelkou renomovaných festivalů Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby a Expozice nové hudby. Zaštiťuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 se podílí na festivalu mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 zakládá svou Orchestrální akademii.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého největšího českého města, aktivním festivalovým pořadatelem a kreativním lídrem orchestrální dramaturgie. Působí v neorenesančním Besedním domě, brněnském „Musikverein“ z dílny Theophila von Hansena z roku 1873 a těší se na nový moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasz Koniora a Petra Hruši a akustika Yasuhisa Toyoty.

Risto Joost © Mait Jürjato

Risto Joost (1980) vystudoval řízení sboru a orchestru – a zpěv – na Estonské hudební akademii v Tallinnu a pokračoval pak na vídeňské Univerzitě pro hudbu a výtvarná umění; mistrovského titulu dosáhl u Jormy Panuly na Královské koleji ve Stockholmu. V roce 2011 získal estonskou Cenu pro mladé kulturní osobnosti, v roce 2016 Hudební cenu za kulturní rozvoj Estonské republiky, letos ho jmenovala státní rozhlasová společnost Estonským hudebníkem roku.

Z mezinárodně proslulých orchestrů, které řídil, lze jmenovat Německý a Dánský symfonický orchestr a další symfoniky v Lipsku, Helsingborgu, Stuttgartu, Gävle, Severním Nizozemí, Seville, Jyväskylä, Helsinkách, Tallinnu, Rize a v Macau, dále Švédský, Nizozemský, Východobotnický a Litevský komorní orchestr. Pracoval také s význačnými soubory vokálními, jako jsou Komorní sbor RIAS, Komorní sbor Berlínského rozhlasu, Vokální soubor SWR, Nizozemský komorní, Švédský rozhlasový, Ars Nova v Kodani a Komorní sbor Estonské filharmonie. Od roku 2009 je rezidentním dirigentem Estonské národní opery, od 2013 šéfdirigentem Tallinského komorního orchestru, od 2015 uměleckým ředitelem lipského rozhlasového sboru a od 2016 uměleckým ředitelem Tallinské filharmonické společnosti.

Jiří Beneš

Summary

Among the symphonic overtures of **Hector Berlioz** (1803–1869), *The Roman Carnival* stands out for its combination of a serenade melody with the whirl of the dance.

Camille Saint-Saëns's (1835–1921) *The Carnival of the Animals* invokes humorous, even satirical notions, not limited to the world of animals. Number 13, which includes a cello solo, is serious, being a swan song – a song at the moment of the bird's death, a metaphorical final gesture.

Jacques Offenbach (1819–1880), known particularly for his operettas, also wrote the opera *The Tales of Hoffmann* after romantic subjects by E.T.A. Hoffmann. The swaying *Barcarolle* ranks among the best-known opera melodies of the 19th century. The *Cancan* was originally a devilish galop from another operetta – a parody of bourgeois society – based in part on the ancient myth of Orpheus.

In his last work, **Franz Lehár** (1870–1948) came close to an opera-style composition; *Guiditta's Aria*, with its waltz rhythm, is a classic of 20th-century operetta.

Johann Strauss (1804–1849) called one of his galops *The Carnival in Paris*; it is an impressive work in a classic dance (song) form.

Of **Johann Strauss Jr.**'s (1825–1899) many operettas, *Die Fledermaus* became particularly famous; the overture, composed in the usual way as a compendium of some of the work's most distinctive themes, enchants us with its brilliance.

Alexandr Glazunov (1865–1936), a successful composer in Russia before the Revolution, left for France. He wrote his *Carnaval* for a programme of the *Ballets Russes* in Paris.

In love with his pupil, **Zdeněk Fibich** (1850–1900) would visit her at her family's home on Prague's Žofín island; he gathered his impressions together in a poetic work, *At Twilight*, with a strong melody, which gained fame as his *Poeme*.

The aria *Hlásej, ptáčku* (The Lark's Song) from **Bedřich Smetana**'s (1824–1884) opera *The Kiss* expresses the joy of life. Smetana intended his last symphonic work, *Prague Carnival*, to be part of a major cycle. The initial *Whirling of the Masks* turns into a polonaise, and we can sense that point where genius touches madness.

Rusalka is the title character in **Antonín Dvořák**'s (1841–1904) opera; the aria *Měsíčku na nebi hlubokém* (Song to the Moon) continues to move us today with its expression of yearning. A cycle of related symphonic overtures, *Nature, Life and Love* is unique in Dvořák's output; the trilogy is rarely performed as a whole, but the pieces remain popular, and the *Life* is today better known as *Carnival*.

Jiří Beneš, translated by Štěpán Kaňa

Změna programu a účinkujících vyhrazena!

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Děkujeme.

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.
Festival Špilberk 2019 finančně podpořil Jihomoravský kraj.

B | R | N | O | **jihomoravský kraj**

Hlavní partner
Filharmonie Brno

Spolupráce na
přípravě festivalu

Za podporu a spolupráci děkujeme

Dopravu zajišťuje

Notový materiál pro provedení poskytl
hudební nakladatelství Bärenreiter Praha.

Vydala Filharmonie Brno nákladem 250 výtisků
texty Jiří Beneš
anglicky Štěpán Kaňa
foto archiv Filharmonie Brno, není-li uvedeno jinak
sazba a produkce Petr Tejkal Design

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno
☎ +420 539 092 801, info@filharmonie-brno.cz
www.filharmonie-brno.cz